



**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

§. VI. Ad quem pertineat Conciliorum interpretatio, & quomodo sit
faciendæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Animarum Pastores deceant Episcopos, Spirituales, esse debent.

C. 10. CAUS. II. QUÆST. V. probat, non licere Potestati Sæculari propriâ autoritate Concilia convocare.

C. 2. DIST. XCVI. docet, quæstionum, quæ in Conciliis tractantur definitionem, ad solos Episcopos pertinere. Canones quibus infra ostenditur solos Episcopos Conciliis Provincialibus interesse ut Judices, idem probant, à minori ad majus, de quolibet Concilio; cum id genus Concilii sit inter Concilia minimum.

§. III.

Quis Conciliorum FINIS.

REGULA.

Non ob aliud convocantur Concilia, quàm, ut aliquid circâ Fidem, vel Mores, sivè internos, sivè externos, vel pacem Ecclesiarum statuatur. C. 2. DIST. LXIII.

C. 2. 3. 4. DIST. XCVI. Huc referri possunt item C. unic. SESS. XVII. C. 2. 21. SESS. XXIV. Concilii Tridentini.

Regula. RATIO hæc est: Conciliorum, quæ extrâ ordinem convocantur, triplex tantum est occasio, vel causa. Hæreses enim, vel Schismata, vel Abusus, ad eorum convocationem movent. Si autem, ad Hæreses damnandas convocantur, habent pro fine ipsam fidem, cujus conservationem, vel explanationem, intendunt. Si, ad Schismata tollenda congregantur, Ecclesiæ pacem respiciunt, eamque pro fine habent. Si, ad corrigendos mores, tum internos, tum externos, circâ utrosque enim possunt esse abusus, mores contingunt, ad eosque, ut ad finem, referuntur. Concilia verò, quæ statis temporibus convocantur, vel aliâs convocantur, dum vigeant Canones, qui illa præcipiebant, non ob aliud præcepta erant, quàm, ut exorta circâ fidem vel mores dubia, introducti abusus, turbæ excitatæ, vel lites, finirentur; ideoque ob tres fines in Regula memoratos.

Præterea, convocantur Concilia, ad publicum Ecclesiæ bonum: Triplex est autem Ecclesiæ bonum: Nempè, Veritas, Unitas, & Sanctitas. Veritati inserviunt Concilia, quæ ad tollenda circâ fidem dubia convocantur. Quæ ad conciliandum pacem, Unitati: quæ ad tollendos vitiosos abusus, Sanctitati. Itaque, non alii debent esse Conciliorum fines, quàm in Regula contenti.

Dices fortassè, primum ex his finibus convenire tantum Concilio Universali; quia fides est Causarum Majorum præcipuâ, quæ sine Papæ autoritate definiri nequeunt, isthac verò non interponatur Concilio Particulari. Sed, ad id respondetur, quòd varii Canones docere videantur, quæstiones fidei, in prima Instantia decidi posse à Concilio Particulari, & inter alios, C. 5. 12. 13. 14. 16. DIST. XXX. quibus à Conc. Gangr. damnantur errores nonnulli Manichæorum, ad fidem nonnihil pertinentes.

§. IV.

De convocandi & præsidendi potestate, & de Sessionis ordine.

REGULA I.

Ejus est convocare, cujus est præsidere: qui autem est vel Dignitate, vel Ordinatione prior, is jure præsidet.

RATIO est: Ad convocandum, & ad præsidendum, requiritur superioritas ergâ illos, qui convocantur, & quibus præsidetur.

REGULA II.

Undè sumitur præsentia, indè petitur Sessionis ordo.

RATIO: Præsentia aliave præcedentia, digniori debetur.

Utraque Regula infertur è C. 7. DIST. XVII. C. 1. DIST. XVIII. C. 2. SESS. XXIV. cit.

§. V.

Quæ sit Conciliorum in genere DIVISIO.

REGULA I.

Non est nisi duplex Conciliorum in genere Divisio, Substantialis & Accidentalis.

RATIO. In Conciliis, ut in aliis rebus, nihil est aliud, quàm Substantia & Accidentia. Divisio, quæ à Substantia petitur, Substantialis dicitur: quæ verò ab Accidentibus, Accidentalis.

Hanc Divisionem insinuat C. 4. DIST. XVII.

REGULA II.

Omne Concilium, secundum substantiam consideratum, est vel Generale, vel Particulare.

RATIO Divisionis. Omne Concilium non Generale est Particulare: propterea non est Concilium, nisi Ecclesia congregata: Ecclesia autem, vel tota, vel pars ejus: si tota, est Concilium Generale: si pars, est Concilium Particulare.

Hæc Divisio vocatur Substantialis; quia Concilii Generalis anima, nempè Spiritus Sanctus, ut est Spiritus Veritatis & Sanctitatis, substantialiter differt ab anima Concilii Particularis, quæ est mens humana sibi derelicta, quoad divagationem, vel deviationem à Veritate, & à Sanctitate, cum sit errori & vitio obnoxium.

REGULA III.

Concilium, tam Generale, quàm Particulare, juxtâ Accidentia spectatum, est vel Ordinarium, vel Extraordinarium.

RATIO. Vel convocantur præfixo ab aliis Conciliis tempore; Talia sunt, quoad Particularia, quæ præcipiuntur. C. 2. 4. 6. 7. DIST. XVIII. C. 24. de Cons. DIST. III. &, quoad Generalia, quæ, quæ à Conciliis Constantiensis & Basiliensis: Vel datâ occasione; talia sunt omnia ferè Concilia Generalia, ac benè multa Concilia Particularia, &, inter alia, quæ in veteri Canonum Codice Ecclesiæ Universæ continentur. Nota, circâ 2. & 3. Regulam, quòd Concilium Particulare vocatur quandoque Generale: idque, quia, licet Particulare sit, respectu Concilii Oecumenici, quod est absolute Generale, est tamen Generale, respectu plurium Conciliorum Particularium, quæ sub se comprehendit. Hujus observationis exemplum habes, in C. 4. DIST. XVII. sed clariùs, in C. 244. Part. IV. IVONIS.

§. VI.

Ad quem pertineat Conciliorum INTERPRETATIO, & quomodo sit faciendâ?

REGULA I.

Juridica Conciliorum Interpretatio pertinet ad Episcopos, qui Conciliis adfuerunt, eorumque Successores; sed præcipuè ad illum, qui præfuit, ejusque Successorem.

RATIO.

RATIO. Ejus est Legem interpretari, cujus est condere: Hujusmodi autem Episcopi, sed Præcipuè Præsides, Legem condunt in Conciliis; ideoque eorum est, illam interpretari, sed maximè Præsides. Facultas hæc ad successores extenditur, quia in autoritate succedunt. C. 3. de Off. Ordin. §. Statuto §. quamquam post C. 16. QUÆST. I. CAUS. XXV. C. 31. de Excom.

Restringitur *Regula* ad Juridicam Interpretationem, quæ, cum vim Legis habeat, Jurisdictionem eandem in interprete postulat, quæ in Legislatore exigitur: est enim alia interpretatio, quæ Expositoria dici potest, quæ ad quemvis Jurisperitum pertinet.

REGULA II.

Pro Locorum, Temporum & Personarum diversitate, Canonum Leges sunt interpretandæ.

RATIO. Canonum Leges sunt velut remedia, quæ Locis, Temporibus & Personis sunt accomodanda.

C. I. 2. 3. DIST. XXXIX.

§. VII.

Cujus sit à Conciliorum Decretis DISPENSARE; & quo in casu ab his dispensandum.

REGULA I.

A Conciliorum Decretis *Dispensatio*, prout est Juris relaxatio, ad eosdem, & eodem modo pertinet, ac juridica eorum interpretatio.

Infertur à C. 20. de Elect. ubi INNOCENTIUS III. dicit, se posse dispensare à Constitutione ALEXANDRI III. quia parem cum Alexandro habet potestatem. Præterea, eisdem datur solvendi ligandique potestas MATTH. XVIII.

RATIO. Eiusdem est solvere, cujus est ligare: Lex autem ligat, *Dispensatio* solvit: ideoque attinet ad eos, ad quos Legis constitutio spectat, & eodem modo; quia, quò, pro autoritate sua, in Legem magis influunt, plus possunt circa dispensationem.

Ut *Regula* melius intelligatur, notandum est. 1. Præter dispensationem, quæ dicitur *Juris Relaxatio*, quia à ligante Lege eximit, aliam esse, quæ mera *Juris Declaratio* dicenda; quia declarat tantum hoc in casu non Legem obligare: talis est, v. g. quæ permittit febri laboranti abstinentiam carnis non servare diebus, quibus præcipitur.

2. Improprrium hoc *Dispensationis* genus, etsi non necessarium Legis scientiam habenti, petendum tamen esse à Superiore, ut debita ipsi reverentia exhibeatur.

REGULA II.

Extra casus urgentis necessitatis, tum privatæ, tum publicæ, & evidentis utilitatis non privatæ, sed publicæ, non est dispensandum.

RATIO. Malum infert Legi *Dispensatio* vulnus ipsi infligens, ejus pulchritudinem in æqualitate sitam lædens. Malum hoc bono aliquo compensandum est; vel publico, quale est necessitas, vel utilitas publica; vel privato, quale est necessitas privata, quæ intelligitur personæ privatæ, vel illius rerum, conservatio, sicut &, necessitate publicâ significatur conservatio personæ, vel rei publicæ: & utilitate publica, intelligitur augmentum rei publicæ non minimum. Discurrendum est de *Dispensatione*, ac de usu Matrimonii; quia, sicut iste, ob annexam sibi turpitudinem, eget aliquibus bonis, quibus cohonestetur, ita & *Dispensatio*, ob similem rationem, simile exigit cohonestamentum C. 19. de Sent. & Re Jud. docet, in *Dispensationibus* inspiciendam esse necessitatem, ac utilitatem. C. 15. qui Filii legit. ostendit, utilitatem in *Dispensationibus* inspiciendam esse, non privatam, sed publicam. C. 5. CAUS. IX. QUÆST. I. ubi

Tom. I.

GLAS. II. dicit, quòd, cessante necessitate cessare debeat *Dispensatio*.

Incisio, quæ fit Legi per *Dispensationem*, quæque subditus Legis Legi subtrahitur, propter necessitatem, vel privatam, vel publicam, vel utilitatem publicam, similis est incisioni, quæ fit Arbori, quæque ramusculus illius refecatur, ut alteri Arbori inseratur: nam, sicut ista incisio fit & redundat ad bonum aliarum Legum, quibus servatur subditus, dum necessitas personæ movet ad *Dispensationem*, vel diligens executor, dum publica in dispensando inspicitur, vel necessitas, vel utilitas.

Ad majorem *Regule* intelligentiam notandum, discrimen positum inter necessitatem, & utilitatem, quòd privata necessitas ad *Dispensationem* sufficiat, non verò privata utilitas, peti ex eò, quòd, quando cum aliquo dispensatur, propter necessitatem privatam, inspicitur bonum, sine quo vivere nequit, quodque ideo in Legibus Humanis, quales sunt, de quibus agitur, est sufficiens causa *Dispensationis*: Si verò dispensaretur cum aliquo, ob privatam utilitatem, consideraretur bonum, sine quo vivere potest, sed cum quo commodius vivit, quodque ideo non est sufficiens *Dispensationis* motivum. Præterea, non rara, qualis esse debet, cum sit à Lege, exceptio, sed frequentissima est *Dispensationis* causa: cum, ut plurimum, Lex quælibet privato sit onerosa, proindeque ipsi utile est ab ea eximi.

REGULA III.

Contrà necessitatem vel utilitatem publicam nunquam est dispensandum.

RATIO. Si dispensaretur, id fieret propter bonum privatam, quòd, ut minus, semper postponendum bono publico, quod majus est.

§. VII.

Quæ necessaria, ut Conciliorum Decreta ligent.

Quæ ad alias Leges, ut ligent, requiruntur; eadem, ut Conciliorum Decreta ligent, etiam requiruntur.

Hinc præcipitur, ut publicentur, ita ut, ad omnium, singulorumque notitiam pervenire possint; C. ult. DIST. XVIII. C. 25. de Accusat. C. 40. de Simon. C. 13. de Penit. & Remiss.

Præterea, oportet, ut usu recipiantur & retineantur, id est, acceptentur, & non abrogentur contraria consuetudine.

§. VIII.

Quot modis delinquatur in Conciliis

REGULA.

Non alii leguntur in Corpore Juris Canonici, quam qui sequuntur.

1. Si in Conciliis tumultus & contentiones excitentur, Conciliaque sic perturbentur. C. 3. CAUS. V. QUÆST. IV.

2. Si vocati ad Concilia, venire contempserint. C. 43. CAUS. XI. QUÆST. III.

3. Si ad Concilia accedentes, Conciliorum præceptis obedire respuant. *ibid.*

4. Si, antè finitam Causæ suæ examinationem, vocati, abierint, vel antequam dissolvatur, Concilium deferant. *ibid.* C. 12. DIST. XVIII.

5. Si excommunicatus aut depositus à Synodo divina Officia celebrare præsumperit. C. 6. 7. CAUS. XI. Q. III.

6. Si ab his Decreta non serventur. C. 5. 13. 14. 16. CAUS. XXV. QUÆST. I.

7. Si illorum Statuta non publicentur in locis, in quibus servanda sunt. C. ultim. DIST. XVIII. Cap. 25. de Accusat. C. 40. de Simon.

F 3

§. IX.